

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2089-103/2024. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-261/2024.)

Érintett szerv: Békési Rendőrkapitányság

2024.

Az eljárás megindítása

(
sz. alatti lakos) sérelmezte, hogy 2024. április 28-án megfelelő jogalap nélkül intézkedtek vele szemben, majd megtévesztő módon jártak el a helyszíni bírság kiszabása során.

Tekintettel arra, hogy a panasz tárgya a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés volt, az e bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. §-ának (1) bekezdése f) pontjára és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra – vizsgálatot indítottam.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (2) bekezdése a rendőrségi panaszok esetében is főszabályként rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa a vizsgálatáról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint a III. fejezet szerinti intézkedést.

Az alapvető jogok biztosának vizsgálata kifejezetten az alapjogi visszásságok feltárására irányul. A hatásköri szabályok alapján nincs lehetőségem arra, hogy az alapjogsérelemként vagy annak közvetlen veszélyeként nem értékelhető jogsértések tárgyában döntést hozzak.

Sor került a panaszos tájékoztatására, miszerint az alapvető jogok biztosa az Rtv. 92. §-ban megjelölt rendészeti hatáskörében jogszabályi felhatalmazás hiányában nem jogosult – egyebek mellett – szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni; illetve szabálysértési eljárás keretében foganatosított cselekmények törvényességét elbírálni.

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Ajbt.;
- Rtv.;
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.];
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról szóló 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet [a továbbiakban: Szabs. r.];
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat];
- A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet [a továbbiakban: KRESZ].

Az egyes közlekedési szabálysértések miatt alkalmazandó szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság kötelező mértékéről, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvénnyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 63/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Köt bír.) **A tényállás megállapításai**

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal

kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A rendelkezésre álló információk szerint az alábbi tényállás állapítható meg.

1. A Rendőrkapitányság járőrei, *A. T. r. őrm. járőr* és *L. R. A. r. őrm. járőrszolgálatot* láttak el, aminek keretében szolgálati gépjárművel nagyjából 60-65 méter távolságból ellenőrizték egy „Állj! Elsőbbségadás kötelező” táblával ellátott kereszteződés forgalmát. Miután észlelték, hogy a forgalom csökkent, a járőrök a megfigyelési pontjukról elindultak a kereszteződés felé. Ekkor érkezett a panaszos tehergépjárművével az érintett kereszteződéshez.

A panaszos a STOP tábla vonalánál egy pillanatra megállt ugyan, azonban oly módon kanyarodott ki a már menetben lévő szolgálati gépjármű elé, hogy annak intenzíven fékeznie kellett a közlekedési baleset elkerülése érdekében. Az elsőbbségadás elmulasztása miatt a panaszost félreállították és vele szemben rendőri intézkedést kezdeményeztek.

2. A rendőrségi adatszolgáltatás szerint az intézkedést *L. R. A. r. őrm. napszaknak* megfelelő köszönéssel és – szemben a panaszos állításával – bemutatkozással kezdte meg, miközben neve és jelvéyszámja az egyenruháján is jól látható volt. *A. T. r. őrm. járőr*, aki az okmányok ellenőrzésekor lépett kapcsolatba a panaszossal a légalkoholszint-ellenőrzés végrehajtása érdekében, szintén eleget tett az azonosítási kötelezettségének. A helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványon szerepel *L. R. A. r. őrm.* neve és azonosító száma. A panaszos beadványában megadta *L. R. A. r. őrm.* nevét és azonosító számát.

3. Az intézkedés során a panaszost igazoltatták, ellenőrizték a járműhasználat jogszerűségét, valamint a panaszos légalkohol szintjét, továbbá közölték az elkövetett szabálysértés tényét és annak következményét. Arra a kérdésre, hogy elismeri-e a szabálysértés elkövetését, a panaszos először nemmel felelt. Vitatta, hogy szabálysértést követett volna el, és arra hivatkozott, hogy megállt a STOP táblával jelölt útkereszteződésben. Ekkor *L. R. A. r. őrm.* – a rendőri jelentések szerint – felvilágosította a panaszost, hogy a probléma az elsőbbségadás tényleges megadásának elmaradása volt [megsértve ezzel a KRESZ 12. §-ának (1) bekezdés b) pontjából és 28. §-ának (2) bekezdés b) pontjából fakadó kötelezettséget], aminek következtében a kereszteződéshez érkező rendőrök intenzív fékezésre kényszerültek. A panaszos beadványa szerint, amikor megállt a STOP táblánál, a rendőrautó álló helyzetben volt, más jármű pedig nem érkezett a kereszteződéshez, így nem volt kinek elsőbbséget adnia.

Nem áll rendelkezésre olyan felvétel vagy más információ, amely segítene tisztázni az intézkedés alapjául szolgáló körülményeket.

4. A panaszos állítása szerint a félrevezető rendőri tájékoztatás hatására fogadta el a helyszíni bírságot, annak tudatában, hogy később lesz lehetősége jogorvoslatra. A panaszos beadványában elismerte, hogy nem figyelt eléggé arra, hogy pontosan mi szerepel a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványon; hangsúlyozta azonban, hogy a rendőr szóban nem hívta fel a figyelmét arra, hogy a helyszíni bírság elfogadásával lemond a jogorvoslat lehetőségéről.

A rendőri jelentések szerint *L. R. A. r. őrm.* közölte a panaszossal, hogy az elkövetett szabálysértés miatt 20.000,- Ft helyszíni bírságot és 6 előéleti pontot szabnak ki, majd tájékoztatta a befizetés módjáról, valamint a befizetés elmaradásának jogkövetkezményeiről. Tájékoztatta továbbá a panaszost, hogy amennyiben a szabálysértés elkövetését nem ismeri el, vele szemben szabálysértési feljelentést fognak tenni. A tájékoztatást követően a panaszos a

helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatvány aláírásával elfogadta a helyszíni bírságot, nyilatkozva egyúttal arról, hogy a nyomtatványon szereplő tájékoztatást elolvasta és megértette.

Nem áll rendelkezésre olyan felvétel vagy más információ, amely segítene tisztázni, hogy pontosan milyen tájékoztatást adtak a panaszos számára az intézkedés és a kapcsolódó eljárás körülményeiről.

A vizsgálat megállapításai

1. Az Rtv. 44. § (1) bekezdése alapján a rendőr az Rtv.-ben és más jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, illetve a járműhasználat jogszerűségét bármikor – külön jogellenes cselekmény észlelése nélkül is – ellenőrizheti. Jelen esetben azonban az intézkedés alapját a panaszos szabálysértő cselekménye adta.

Amennyiben a panaszos valóban elkövette a terhére rótt szabálysértést, azaz nem adta meg az éppen érkező szolgálati járműnek az elsőbbséget, a rendőröket – figyelemmel az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére, valamint a Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdésére – intézkedési kötelezettség terhelte.

Jelen esetben – hatáskör hiányában nem érintve a szabálysértési eljárás és a helyszíni bírságolás jogszerűségét – a panaszosi és a rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján – visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben – feloldani nem lehet, *így e tekintetben nem állt módomban állást foglalni.*

2. Az intézkedés idején hatályos Kötbír. 2. melléklete a helyszíni bírság összegét egységesen 20.000,- Ft-ban, a szabálysértés el nem ismerése esetén – amennyiben a szabálysértés tényét megállapítják – kiszabandó pénzbírság összegét pedig egységesen 39.000,- Ft-ban határozta meg. Ennek megfelelően, ha a rendőrök arról tájékoztatták a panaszost, hogy a szabálysértés el nem ismerése esetén magasabb összegű pénzbírságra számíthat, tájékoztatásuk helyes volt.

Lényeges kérdés azonban, hogy pontosan milyen tájékoztatást kapott a panaszos a jogorvoslati lehetőségekkel összefüggésben. A panaszos aláírásával arról nyilatkozott, hogy a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványon szereplő tájékoztatást elolvasta és megértette; miközben a panasz nem tartalmaz arra vonatkozó sérelmet, hogy a rendőrök bármilyen módon akadályozták volna a nyomtatvány figyelmes elolvasását. *Ennek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy a rendőri tájékoztatás tekintetében visszásság nem történt.*

Ugyan sem az Rtv., sem a Szabs. tv., sem pedig a Szabs. r. nem írja elő *expressis verbis*, hogy a helyszíni bírságolással kapcsolatos tájékoztatást szóban kellene megadni az intézkedés alá vont személy számára; az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése szerinti általános jogvédelmi kötelezettségre figyelemmel javaslom a szolgálati állomány számára, hogy a lehetséges jogkövetkezményekről szóban is teljes körű – így a jogorvoslati lehetőségről való lemondás esetére is kiterjedő – felvilágosítást adjanak az érintettek számára.

3. Az azonosítási kötelezettség teljesítése vonatkozásában nem tisztázható maradéktalanul, hogy a rendőrök – az Rtv. 20. §-a (2) bekezdésének megfelelően – szóban közölték-e nevüket és azonosító számukat. Az azonban megállapítható, hogy a panaszos rendelkezett a vele szemben bírságot kiszabó *L. R. A. r.* őrm. azonosító adataival (azok szerepeltek a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványon). *Erre figyelemmel úgy foglaltam állást, hogy e tekintetben visszásság nem történt.*

Felhívom ugyanakkor a figyelmet arra, hogy az azonosítási kötelezettségnek az intézkedés megkezdése előtt (ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor), elsődlegesen szóban kell eleget tenni.

A vizsgálat zárása

Alapjogi visszasság hiányában az Ajbt. 2. § (7) bekezdése, illetve az Ajbt. III. fejezet 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását mellőzöm.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a jelentést, illetve a (3) bekezdés szerinti elutasítást megküldi – az intézkedéssel érintett rendőri szerv kilététől függően – az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy az idegenrendészeti szerv főigazgatója számára.

Az érintett rendőrségi vezető (jelen esetben az országos rendőrfőkapitány) a rendőrségi panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint az Ajbt. 39/K. §-ának (1) bekezdésére – közigazgatási hatósági eljárásban fog döntést hozni, amely döntést a panaszos – amennyiben azzal nem ért egyet, illetve annak eredményével nem elégedett – közigazgatási perben később megtámadhat.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos